

VẤN ĐỀ XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM NHÌN TỪ NHỮNG VỤ VIỆC, VỤ ÁN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH PHÚ YÊN

Nguyễn Thị Phượng*

Tóm tắt

Xâm hại tình dục trẻ em đang là vấn đề báo động và cần được sự quan tâm của toàn xã hội. Sự hỗ trợ từ phía các cơ quan, các tổ chức, đoàn thể xã hội cũng chỉ làm vơi đi phần nào nỗi đau về thể xác lẫn tinh thần trong các em và gia đình. Hoàn thiện pháp luật về xử lý các hành vi xâm hại tình dục trẻ em là một bước quan trọng trong quá trình đảm bảo quyền của trẻ em, một trong những quyền con người của nhóm người yếu thế trong xã hội theo tinh thần của Hiến pháp năm 2013 đã được đặt ra.

Từ khóa: *xâm hại tình dục trẻ em, pháp luật xử lý về xâm hại tình dục trẻ em*

1. Đặt vấn đề

Hiến pháp năm 2013 đã có hiệu lực và đi vào cuộc sống kể từ ngày 01/01/2014. Theo đó, các quyền con người và quyền công dân đang dần được luật hóa và hoàn thiện theo đúng tinh thần các quyền về “chính trị, dân sự, kinh tế, văn hóa, xã hội được công nhận, tôn trọng, bảo vệ, bảo đảm” [2, tr 4].

Hơn thế nữa, với những nhóm người yếu thế trong xã hội, Nhà nước ta dành sự quan tâm đặc biệt. Với quyền của trẻ em, Hiến pháp năm 2013 cũng đã xác định: “Trẻ em được Nhà nước, gia đình và xã hội bảo vệ, chăm sóc và giáo dục... Nghiêm cấm xâm hại, hành hạ, ngược đãi, bỏ mặc, lạm dụng, bóc lột sức lao động và những hành vi khác vi phạm quyền trẻ em.” [2, tr 8].

Hiện nay, vấn đề xâm hại tình dục trẻ em (XHTDTE) đang là mối quan tâm lo ngại của nhiều gia đình, đặc biệt là những gia đình có trẻ em gái, của nhà trường và toàn xã hội. Theo *Hesperian Health Guides* [12] thì xâm hại tình dục trẻ em (child sexual abuse) nghĩa là sử dụng trẻ em vào một hoạt động tình dục nào đó, có thể xảy

ra ở mọi nơi với cả trẻ em gái và trẻ em trai.

Ở Việt Nam, xác định tuổi trẻ em là dưới 16 tuổi [4, tr.4] nên có thể hiểu XHTDTE là sử dụng trẻ dưới 16 tuổi vào hoạt động tình dục. Theo cách hiểu trực diện nhất thì trẻ em bị xâm hại tình dục là nạn nhân của một trong các hành vi dâm ô, giao cấu, cưỡng dâm, hiếp dâm [6]. Và trẻ em bị xâm hại tình dục được xem là một trong những nhóm trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt.

Từ nhiều vụ việc trẻ bị xâm hại tình dục ở những mức độ khác nhau trên địa bàn tỉnh Phú Yên và việc xử lý những hành vi trên đã cho thấy rằng cần có sự quan tâm, can thiệp nhiều hơn nữa từ các cơ quan nhà nước có thẩm quyền, các tổ chức đoàn thể xã hội để hạn chế mức thấp nhất về tránh tổn thương đối với trẻ em từ những hành vi xâm hại trên. Trong đó, khâu hoàn thiện pháp luật xử lý hành vi XHTDTE là vấn đề được đặt ra nhằm cụ thể hóa Hiến pháp năm 2013 về đảm bảo thực hiện nội dung về quyền trẻ em.

2. Pháp luật về xử lý hành vi xâm hại tình dục trẻ em

XHTDTE là hành vi đáng bị lên án và trừng trị. Vì bất kỳ trẻ em nào dù là nam

* ThS, Trường Đại học Phú Yên

hay nữ cũng đều có nguy cơ bị xâm hại tình dục bởi bất kỳ người trưởng thành nào dù đó là nam hay nữ, thanh niên hay người cao tuổi, người ngoài xã hội hay trong gia đình. Trẻ em có thể bị xâm hại tình dục bằng nhiều cách khác nhau dưới hình thức đụng chạm hoặc không đụng chạm vào cơ thể trẻ, nhưng xét cho cùng tất cả những hành vi trên đều có thể làm trẻ bị tổn thương. Chính vì vậy, pháp luật cần phải điều chỉnh kịp thời để đảm bảo các quyền con người, quyền công dân cho những trẻ bị xâm hại nói chung và xâm hại tình dục nói riêng.

Công ước quốc tế về quyền trẻ em đã xác định: “Các quốc gia thành viên cam kết bảo vệ trẻ em trước mọi hình thức bóc lột và xâm hại tình dục. Vì mục đích này, các quốc gia thành viên phải đặc biệt thực hiện mọi biện pháp thích hợp ở cấp quốc gia, song phương và đa phương để ngăn ngừa: việc xúi giục hay ép buộc trẻ em tham gia bất kỳ hoạt động tình dục trái pháp luật nào; việc sử dụng có tính chất bóc lột trẻ em hoạt động mại dâm hay các hoạt động tình dục trái pháp luật khác; việc sử dụng có tính chất bóc lột trẻ em trong các cuộc biểu diễn hay trong các tài liệu khiêu dâm.” [1, tr.107]

Ở Việt Nam, hệ thống pháp luật cho đến nay cũng đã điều chỉnh về hành vi XHTDTE dưới cả góc độ xử lý hành chính và hình sự.

Theo đó, Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em đã xác định trẻ em bị xâm hại tình dục phải được giúp đỡ để tạo điều kiện ổn định cuộc sống. Các cơ quan, tổ chức, cá nhân phải có trách nhiệm thực hiện các biện pháp giáo dục, phòng ngừa, ngăn chặn và tố cáo hành vi XHTDTE.

Với những hành vi XHTDTE chưa đến mức truy cứu trách nhiệm hình sự thì chỉ dừng lại xử lý về mặt hành chính. Nghị

định 91/2011/NĐ-CP ngày 17/10/2011 của Chính phủ Quy định xử phạt vi phạm hành chính về bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em, trong đó xác định một số hành vi có thể bị xử phạt hành chính liên quan đến XHTDTE như: *Hành vi cho trẻ em tiếp xúc với sản phẩm văn hóa, thông tin truyền thông có nội dung khiêu dâm, bạo lực, kinh dị; Hành vi lợi dụng, dụ dỗ, ép buộc trẻ em mua, bán, sử dụng văn hóa phẩm kích động bạo lực, đồi trụy, kinh dị; làm ra, sao chép, lưu hành, vận chuyển, tàng trữ văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em; sản xuất, kinh doanh đồ chơi, trò chơi có hại cho sự phát triển lành mạnh của trẻ em* [5].

Bên cạnh đó, quy trình can thiệp, trợ giúp trẻ em bị xâm hại tình dục được quy định trong Thông tư 23/2010/TT-BLĐTBXH [6] là một trong những quy định nhằm trợ giúp, bảo vệ trẻ em khi bị phát hiện hoặc nghi ngờ có dấu hiệu bị xâm hại tình dục tại cộng đồng. Xử lý vi phạm hành chính hành vi XHTDTE và giúp đỡ, hỗ trợ trẻ em, gia đình trẻ em là nạn nhân bị xâm hại được quy định tại các văn bản trên đều được coi là cơ sở pháp lý có ý nghĩa quan trọng để bảo đảm quyền trẻ em.

Với những hành vi XHTDTE đủ yếu tố cấu thành tội phạm và phải xử lý theo quy định của pháp luật hình sự, Bộ Luật hình sự năm 1999 đã xác định các hành vi XHTDTE với 4 tội danh: Hiếp dâm trẻ em (Điều 112); Cưỡng dâm trẻ em (Điều 114); Giao cấu với trẻ em (Điều 115) và Dâm ô đối với trẻ em (Điều 116) [3]. Nhóm các tội danh này được xác định là tội phạm rất nguy hiểm cho xã hội, có mức hình phạt cao, trong đó với tội Hiếp dâm trẻ em, mức hình phạt cao nhất là tử hình. Các tội phạm này đều có đặc điểm chung là xâm phạm đến sức khỏe, sự phát triển bình thường về sinh lý, thể chất, danh dự, phẩm giá, đồng

thời xâm phạm đến quyền bất khả xâm phạm về tình dục của trẻ em [7, tr.201]. Hơn thế nữa, hành vi XHTDTE còn gây ảnh hưởng xấu đến trật tự, an toàn xã hội.

Trong nhóm các tội phạm này, tuổi của nạn nhân là dấu hiệu bắt buộc của cấu thành tội phạm. Trong đó, xác định tuổi “trẻ em” là người dưới 16 tuổi, trong trường hợp tội phạm cụ thể như “giao cấu với trẻ em chưa đủ 13 tuổi”¹, việc xác định tuổi còn phân biệt ở nhóm tuổi dưới 13 tuổi.

Bộ luật Hình sự số 100/2015/QH13 được Quốc hội khóa XIII thông qua ngày 27/11/2015 (có hiệu lực ngày 01/7/2016) có điều chỉnh các tội phạm XHTDTE theo hướng mở rộng tội danh và hình phạt. Theo đó, ngoài các tội như: Tội hiếp dâm người dưới 16 tuổi (Điều 142), Tội cưỡng dâm người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi (Điều 144), Tội giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác với người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi (Điều 145), Tội dâm ô đối với người dưới 16 tuổi (Điều 146), còn có Tội khiêu dâm người dưới 16 tuổi. Đối với quy định mới này, về chủ thể bị xâm hại còn có điều khoản xác định là trẻ em ở nhóm tuổi dưới 10 tuổi.

3. Thực trạng áp dụng pháp luật xử lý hành vi xâm hại tình dục trẻ em

Mặc dù hệ thống pháp luật tác động đến hành vi XHTDTE đã được xây dựng với nhiều hình thức xử lý ở những mức độ nặng nhẹ khác nhau nhưng trên thực tế, XHTDTE cũng không hề thuyên giảm cả ở mức độ, tính chất và số lượng hành vi.

Theo thống kê của Tòa án nhân dân tối cao, trong nhóm các tội xâm phạm tính mạng, sức khỏe, nhân phẩm, danh dự của con người từ năm 2009 đến nay, tội hiếp dâm trẻ em đứng thứ 3, chỉ sau tội cố ý gây

thương tích và tội giết người [11]. Điều đáng nói, số lượng các bị cáo bị các cấp tòa án đưa ra xét xử về các tội XHTDTE trong những năm qua cũng gia tăng mạnh mẽ. Không chỉ dừng lại ở đó, thời gian gần đây đã xuất hiện loại tội phạm du lịch tình dục trẻ em. Loại tội phạm này diễn ra chủ yếu ở một số hình thức như du khách quốc tế tự tìm kiếm hoặc thông qua môi giới để thực hiện hành vi mua dâm, mua trinh, giao cấu, dâm ô với trẻ em; một số đối tượng tổ chức đường dây mua bán trẻ em để phục vụ các dịch vụ, đường dây sextour hoặc cung cấp các dịch vụ tình dục cho khách du lịch trong nước và quốc tế... [10, tr.6]

Ở Phú Yên, tuy số lượng vụ việc và vụ án về XHTDTE chưa phải là nhiều so với các địa phương khác, song không vì thế mà vấn đề quan tâm đến trẻ bị xâm hại không được đặt ra.

Hiện nay, Trung tâm công tác xã hội trẻ em (CTXHTE) là đơn vị trực tiếp thực hiện các dự án về Chương trình bảo vệ trẻ em trên địa bàn tỉnh Phú Yên, trong đó chương trình can thiệp và tư vấn cho trẻ em bị xâm hại là một trong những nội dung được Trung tâm đang thực hiện có hiệu quả. Số trẻ bị xâm hại tình dục đã được hỗ trợ, tư vấn qua Trung tâm tư vấn trong hai năm 2014 và 2015 là 13 em, tập trung trên 03 địa bàn huyện miền núi, miền biển, đồng bằng là Đồng Xuân, Sông Cầu và Phú Hòa. Trong đó, có 02 em dưới 06 tuổi; 06 em từ 6-13 tuổi và 05 em trên 13 tuổi. Thậm chí có những trường hợp cần trợ giúp và can thiệp lâu dài vì bị tổn thương nặng, trong đó có 02 trường hợp được theo dõi và trợ giúp kéo dài đến 20 tháng [9].

Đối tượng tìm đến Trung tâm CTXHTE nhờ can thiệp với nhu cầu trước nhất là khởi kiện đối tượng xâm hại. Từ các vụ việc được báo cáo, Trung tâm CTXHTE

¹ Xem Khoản 4 Điều 112 BLHS năm 1999

đã kết nối với Trung tâm trợ giúp pháp lý tỉnh Phú Yên để hỗ trợ pháp lý cho 07 trường hợp. Trung tâm trợ giúp pháp lý tỉnh đã tiếp nhận, hướng dẫn gia đình làm đơn, đồng thời có quyết định cử luật sư trực tiếp hỗ trợ. Tuy nhiên, hiện nay người dân chưa hiểu nhiều về pháp luật và việc thu thập, lưu giữ các chứng cứ về vụ việc xâm hại là rất yếu nên rất khó can thiệp thành công, trong số đó có 04 trường hợp can thiệp chưa thành công mà chỉ dừng lại ở mức độ trợ giúp về mặt tâm lý vì chưa có sự hỗ trợ nhiệt tình của chính quyền địa phương. Đối với các trường hợp dâm ô trẻ em hoặc các trường hợp XHTDTE khác mà gia đình không còn giữ chứng cứ của vụ việc thì có

khoảng 80% vụ việc chính quyền địa phương không muốn can thiệp sâu và khuyến gia đình nên bỏ qua.

Do vậy, trong số các vụ việc trên, chỉ có 30,8% các trường hợp đã được công an can thiệp, bắt giữ đối tượng xâm hại và khởi tố hình sự. Trong hai năm 2014 và 2015, có 13 vụ án XHTDTE, trong đó có 04 vụ án được tiếp nhận từ Trung tâm CTXHTE. Mặc dù pháp luật hình sự quy định mức hình phạt cao nhất đối với hành vi hiếp dâm trẻ em. Tuy nhiên, hình phạt cao nhất đã được Tòa án nhân dân tỉnh Phú Yên áp dụng trong hai năm qua đối với các vụ án XHTDTE cũng mới chỉ dừng lại ở mức tù chung thân [8].

TỘI DANH	HÌNH PHẠT	TUỔI BỊ HẠI	ĐỊA BÀN
Hiếp dâm trẻ em, Dâm ô đối với trẻ em	tù chung thân	15 tuổi	Đồng Xuân
Giao cấu với trẻ em	02 năm tù	14 tuổi 6 tháng	Tây Hòa
Giao cấu với trẻ em	04 năm tù	14 tuổi	Tây Hòa
Giao cấu với trẻ em	2 năm 9 tháng tù	13 tuổi	Phú Hòa
Hiếp dâm trẻ em, Dâm ô với trẻ em	24 năm tù (19 +5)	13 tuổi	Sơn Hòa
Hiếp dâm trẻ em	17 năm tù	9 tuổi	Tuy An
Dâm ô đối với trẻ em	09 tháng tù treo	13 tuổi	Sơn Hòa
Dâm ô đối với trẻ em	02 năm tù	11 tuổi, 14 tuổi	Sông Cầu
Giao cấu với trẻ em	02 năm 6 tháng	15 tuổi	Phú Hòa
Giao cấu với trẻ em	1 năm 3 tháng	14 tuổi	Tuy An
Giao cấu với trẻ em	04 năm tù	15 tuổi	Sơn Hòa
Giao cấu với trẻ em	02 năm tù	15 tuổi	Đồng Xuân
Hiếp dâm trẻ em	17 năm tù	12 tuổi	Tuy An

Thống kê tội phạm về XHTDTE ở Phú Yên năm 2014 và 2015²

² Theo số liệu của Tòa án nhân dân Tỉnh Phú Yên tháng 12/2015.

Bộ luật Hình sự hiện hành xác định chủ thể thực hiện hành vi XHTDTE đối với tội Giao cấu với trẻ em và tội Dâm ô đối với trẻ em tại Điều 115, Điều 116 mới chỉ xác định trách nhiệm hình sự với người đã thành niên. Người chưa thành niên từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi phạm tội này thì không có căn cứ xử lý. Thực tế từ các vụ việc xảy ra ở Phú Yên đã có trường hợp người thực hiện hành vi trên ở nhóm tuổi này [9] nhưng về trách nhiệm hình sự rất khó xác định vì pháp luật không quy định. Do đó dẫn đến nhiều khó khăn trong công tác đấu tranh phòng chống các loại tội phạm này.

Về chủ thể bị xâm hại, theo quy định pháp luật hiện hành của Bộ luật Hình sự thì không xác định là trẻ em nữ hay nam. Chỉ duy nhất điều khoản về trường hợp “làm nạn nhân có thai”³ là xác định bị hại là trẻ em nữ. Tuy nhiên, đối với các trường hợp người bị hại là nạn nhân nam thì vẫn rất khó dẫn tới việc xử lý hình sự với các vụ XHTDTE nam vì không đủ căn cứ pháp lý.

Về mặt xử lý hình sự, trong thực tiễn xét xử ở một số vụ án của ngành tòa án Phú Yên, việc xác định khung hình phạt để xử lý và quyết định hình phạt đối với người phạm tội “Hiếp dâm trẻ em” theo quy định tại Điều 112 Bộ luật Hình sự vẫn còn một số vướng mắc, đó là đối với trường hợp hành vi phạm tội đều có đủ dấu hiệu xác định khung hình phạt từ khoản 1 đến khoản 4 Điều 112 thì việc xác định khung hình phạt nào để xử lý hành vi phạm tội là cần cân nhắc. Vì khoản 3 Điều 112 Bộ luật Hình sự có khung hình phạt cứng là tù giam có thời hạn 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình; nhưng với khoản 4 Điều 112 Bộ luật Hình sự thì Mọi trường hợp giao cấu với

trẻ em chưa đủ 13 tuổi là phạm tội hiếp dâm trẻ em và người phạm tội bị phạt tù từ mười hai đến hai mươi năm, tù chung thân hoặc tử hình. Do vậy, trên thực tế những trường hợp giao cấu với trẻ em dưới 13 tuổi thì khi xét xử thường áp dụng khoản 4 Điều 112. Nhưng đôi khi hình phạt áp dụng khoản 4 Điều 112 lại nhẹ hơn so với áp dụng khoản 3 Điều 112.

Về mặt xử lý hành chính, mặc dù pháp luật cũng đã quy định một số hành vi về xử phạt hành chính trong lĩnh vực bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em nhưng cho đến nay không có trường hợp nào bị xử phạt. Thực tế công tác thực thi pháp luật cho thấy việc áp dụng các quy định của pháp luật vẫn còn nhiều vướng mắc. Nhiều vụ việc XHTDTE xảy ra nhưng người thân của trẻ bị xâm hại thường giấu kín do tâm lý e ngại mọi người biết sẽ ảnh hưởng xấu đến trẻ. Một số trường hợp khi bị xâm hại tình dục, nạn nhân và gia đình sợ nhiều người biết, sợ xấu hổ, rắc rối nên không trình báo cho cơ quan có thẩm quyền để được giải quyết, chủ yếu bị hại được thương lượng bồi thường thiệt hại một khoản tiền nhất định nào đó rồi gia đình bị hại sẽ bỏ qua hoặc bãi nại hình sự. Những suy nghĩ thiếu đúng đắn dẫn đó vô tình đã trở thành tấm lá chắn che đậy hành vi phạm tội.

Thống kê cho thấy rằng, phần lớn trẻ bị xâm hại tình dục đều tập trung ở địa bàn các vùng nông thôn, miền núi. Do điều kiện kinh tế khó khăn, bố mẹ các em thường tập trung lo toan cho công việc mưu sinh hàng ngày nên ít có thời gian quan tâm đến con cái, trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, nhà nghèo, không được đi học. Thủ phạm thường lợi dụng sơ hở này để thực hiện hành vi xâm hại đối với các trẻ.

Thủ đoạn thực hiện hành vi của đối tượng thường là: dùng vũ lực để áp đảo sự kháng cự của trẻ em (thường đối với trẻ em

³ Khoản 2 Điều 112; Khoản 2 Điều 114; Khoản 2 Điều 115 BLHS 1999

đã phát triển và dậy thì); đe dọa dùng vũ lực, uy hiếp tinh thần, hoặc dùng thủ đoạn khống chế đối với trẻ sống phụ thuộc để làm trẻ sợ hãi, buộc phải cho giao cấu; lợi dụng sự non nớt, không có khả năng tự vệ... của các em để thực hiện hành vi xâm hại tình dục.

Đối tượng phạm tội XHTDTE rất đa dạng, phức tạp, thuộc mọi độ tuổi, trình độ văn hóa cũng như có địa vị xã hội khác nhau, mức độ tội phạm cũng khác nhau. Phần lớn người phạm tội XHTDTE có học vấn thấp hoặc thất học, là lao động phổ thông hoặc không có nghề nghiệp, rất dễ bị ảnh hưởng bởi tác hại xấu của văn hóa phẩm đồi trụy và ý thức kém về hậu quả, tác hại do hành vi của mình gây ra.

Trong nhiều vụ án về tội phạm XHTDTE ở Phú Yên, những đối tượng có hành vi xâm hại tình dục trẻ em không chỉ thể hiện sự sa đọa đến cùng cực về đạo đức, đạo lý làm người, một số tội phạm đã biến thành thú tính khi thực hiện hành vi cưỡng bức về tình dục như cha đẻ hiếp dâm con gái ruột (vụ án tại Huyện Đồng Xuân); cha dượng hiếp dâm con riêng của vợ (vụ án tại Huyện Sơn Hòa), dượng hiếp dâm cháu ruột (vụ án tại huyện Phú Hòa), anh họ hiếp dâm em họ 5 tuổi (vụ án tại huyện Tuy An)...

Những người xâm hại tình dục trên địa bàn tỉnh Phú Yên trong hai năm qua đều là nam giới và trẻ bị xâm hại là trẻ em gái. Trong số đó các trẻ bị xâm hại đều do người thân, quen, bạn bè của gia đình hoặc hàng xóm thực hiện. Trong nhiều vụ việc, khi quan hệ tình dục với trẻ được một lần mà không bị phát hiện, đối tượng thực hiện hành vi có xu hướng tiếp tục tấn công trẻ thêm nhiều lần nữa. Do đó, đã có nhiều vụ XHTDTE kéo dài trong nhiều năm mới bị phát hiện. Sau khi xâm hại, chúng thường đe dọa, uy hiếp, khống chế, cảm đoán trẻ bị xâm hại kể lại sự việc với người khác. Việc

trẻ bị xâm hại tình dục đôi khi diễn ra trong một thời gian dài thì cha mẹ hoặc người thân của trẻ mới phát hiện và ngăn chặn (vụ án tại Huyện Đồng Xuân, Sơn Hòa, Phú Hòa).

Đa phần trẻ không được trang bị kiến thức và giáo dục nâng cao ý thức cảnh giác cùng các kỹ năng phòng tránh xâm hại tình dục. Chính vì thiếu những kỹ năng cần thiết này, nên khi đối diện với nguy cơ bị xâm hại, các em đã không nhận ra mối nguy hiểm và nếu có nhận ra cũng không biết phải làm gì để tự bảo vệ mình. Tất cả những trường hợp trên đều gây ra những hậu quả nặng nề đối với thể chất và tâm lý của trẻ em trong suốt quãng đời còn lại. Trẻ bị xâm hại thường chịu những tổn thương thể xác kéo dài, thậm chí còn có thể mắc các chứng bệnh lây lan qua đường tình dục như HIV/AIDS, những bệnh tình dục khác, nếu không được chữa trị, có thể gây nên những vấn đề trong tương lai như có thai, ung thư, nhiễm trùng đường sinh dục...

Trong 13 trường hợp được Trung tâm CTXHTE hỗ trợ và tư vấn, có 10 trường hợp hành vi xâm hại đã hoàn thành và trẻ bị tổn thương nặng về sức khỏe và tâm lý, đau lòng hơn trong đó có 04 trường hợp đã mang thai và sinh con.

Nhìn chung, sau khi trẻ em bị xâm hại tình dục, gia đình và trẻ chịu áp lực rất lớn từ dư luận, sự bàn tán của cộng đồng. Đối với trẻ em còn đi học, nguy cơ bỏ học rất cao vì bạn bè trêu chọc và xấu hổ, bị ám ảnh nặng nề từ vụ việc xâm hại nên không thể tập trung vào việc học tập.

4. Một số đề xuất, kiến nghị về can thiệp giúp đỡ trẻ bị xâm hại tình dục

Hiện nay, Trung tâm CTXHTE là một trong những địa chỉ đáng tin cậy để giúp cho trẻ bị xâm hại tình dục một số kỹ năng cần thiết như hỗ trợ tư vấn tâm lý và nâng cao kỹ năng tự vệ cho trẻ và gia đình;

hoặc làm trung gian kết nối với các tổ chức, cá nhân giúp đỡ, hỗ trợ cho các em như Trung tâm trợ giúp pháp lý tỉnh Phú Yên, Đoàn thanh niên, Hội Liên hiệp Phụ nữ, các nhà hảo tâm...

Tuy nhiên, chương trình của Trung tâm CTXHTE cho đến nay mới chỉ dừng lại tại tổ chức thí điểm ở một số địa bàn như đại diện một huyện miền núi (huyện Đồng Xuân), đại diện một huyện vùng biển (thị xã Sông Cầu), đại diện một huyện đồng bằng (huyện Phú Hòa). Do vậy, việc tổ chức truyền thông cũng như những hỗ trợ pháp lý, tâm lý cần thiết cho trường hợp ở các địa bàn khác thì sẽ hạn chế hơn. Trẻ em bị xâm hại ở các địa bàn còn lại trong tỉnh sẽ thiệt thòi hơn khi ở đó chưa có Trung tâm hỗ trợ các em ở chính địa bàn các em đang sinh sống.

Về mặt hình sự, những điều luật quy định về xử lý tội phạm XHTDTE cũng cần được xem xét để điều chỉnh cho phù hợp với thực tế tình hình tội phạm. Về áp dụng trách nhiệm hình sự đối với các trường hợp XHTDTE, các hành vi dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc các thủ đoạn khác để thực hiện hành vi giao cấu với trẻ em từ đủ 13 tuổi cần được đưa vào quy định tại Điều 112, điều luật quy định về tội Hiếp dâm trẻ em. Đối với các hành vi tổ chức, xúi giục hoặc giúp sức người khác giao cấu với người dưới 13 tuổi cũng cần bị truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định tại Khoản 4 Điều 112. Người phạm tội XHTDTE còn phải chịu các trách nhiệm như chăm sóc, giáo dục, chữa bệnh hay bị cấm đảm nhiệm chức vụ, cấm hành nghề hoặc bị trục xuất... khi vi phạm Điều 116 – tội Dâm ô đối với trẻ em.

Mặc dù Bộ luật hình sự mới đã được thông qua và sẽ có hiệu lực trong thời gian tới, nhưng vấn đề xác định tuổi trẻ em cho

phù hợp với pháp luật quốc tế là cần thiết để đảm bảo quyền của trẻ em. Do vậy, việc pháp luật điều chỉnh những hành vi xâm hại tình dục đối với người từ đủ 16 đến dưới 18 tuổi cũng như về chủ thể thực hiện tội phạm XHTDTE là thực sự cần thiết. Để đảm bảo tính nghiêm minh của pháp luật, nên xác định và bổ sung các hành vi XHTDTE của người chưa thành niên từ đủ 16 tuổi đến dưới 18 tuổi ở tội Giao cấu với trẻ em và Dâm ô đối với trẻ em là phù hợp thực tế và khả năng thể chất, nhận thức hiện nay của người chưa thành niên.

Hơn nữa, vấn đề về chủ thể bị xâm hại, cũng cần xác định rõ bao gồm cả trẻ em nữ và trẻ em nam. Cần quy định bổ sung đối với hành vi xâm hại trẻ em nam, quan hệ tình dục đồng tính trong các hoạt động tình dục đều coi là tội phạm. Đối với tội phạm XHTDTE trong hoạt động du lịch, cần bổ sung để đảm bảo điều chỉnh được những hành vi xảy ra trên thực tế. Cần lượng hóa những hành vi vi phạm hành chính về XHTDTE thành các điều khoản trong trách nhiệm hình sự vì trách nhiệm hành chính hiện nay không đủ sức răn đe.

Theo quy định Bộ luật hình sự năm 2015, hành vi khiêu dâm cũng được xác định là hành vi thuộc nhóm XHTDTE. Do vậy, các văn bản pháp luật liên quan như Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em cũng cần điều chỉnh, bổ sung cho thống nhất với quy định mới này.

Thiết nghĩ, để thực hiện tốt công tác phát hiện, điều tra và kiên quyết xử lý đối với các đối tượng XHTDTE kịp thời và đúng quy định pháp luật thì cần có sự phối kết hợp của nhiều cơ quan chức năng cũng như từ phía gia đình nạn nhân. Việc tổ chức xét xử đối với các vụ án này theo quy định là phải xét xử kín, nhưng bản án cần đưa ra công khai ngay tại địa bàn xảy ra tội phạm, thông qua các phương tiện thông tin đại

chúng. Cần phối hợp với các ngành liên quan ở địa phương đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật cho người dân hiểu, tránh tình trạng nhiều gia đình biết con mình bị xâm hại tình dục nhưng không tố giác tội phạm vì sợ xấu hổ, rắc rối nên không trình báo cơ quan chức năng để xử lý. Tuyên truyền để người dân

hiểu trách nhiệm của mình trong việc quan tâm, quản lý con cái của họ. Đồng thời, tuyên truyền, giáo dục để nhân dân biết về phương thức, thủ đoạn của tội phạm để người dân cảnh giác, tự mình có ý thức phòng ngừa tội phạm nói chung và tội phạm xâm hại trẻ em nói riêng được tốt hơn□

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Công ước của Liên hợp quốc về Quyền trẻ em (1990), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [2] Quốc Hội khóa XIII (2013), *Hiến pháp năm 2013*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội
- [3] Quốc hội khóa X (2009), *Bộ luật Hình sự năm 1999*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [4] Quốc hội khóa X (2004), *Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [5] Chính phủ (2011), Nghị định số 91/2011/NĐ-CP ngày 17/10/2011 *Quy định xử phạt vi phạm hành chính về bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em*.
- [6] Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (2010), *Thông tư số 23/2010/TT-BLĐTBXH quy định quy trình can thiệp trợ giúp trẻ bị bạo lực, bị xâm hại tình dục*.
- [7] Đinh Văn Quế (2010), *Bình luận khoa học Bộ luật hình sự - Phần các tội phạm*, Nxb Tp HCM.
- [8] Tòa án nhân dân tỉnh Phú Yên (2015), *Báo cáo tổng kết công tác Hội thẩm Tòa án nhân dân hai cấp nhiệm kỳ 2011-2016*.
- [9] Trung tâm Công tác xã hội trẻ em - *Báo cáo tổng kết năm 2014 và năm 2015*
- [10] Viện Kiểm sát nhân dân tối cao (2015), *Tình hình tội phạm năm 2015*, Hà Nội.
- [11] Website Tòa án nhân dân tối cao
http://toaan.gov.vn/portal/page/portal/tandtc/Baiviet?p_page_id=1&p_cateid=1751909&article_details=1&item_id=5735871. 20g ngày 14/12/2015
- [12] Website *Hesperian Health Guides*.
http://vi.hesperian.org/hhg/Helping_Children_Who_Are_Deaf:M%E1%BB%99t_s%E1%BB%91_v%E1%BA%A5n_%C4%91%E1%BB%81_v%E1%BB%81_x%C3%A2m_h%E1%BA%A1i_t%C3%ACnh_d%E1%BB%A5c_tr%E1%BA%BB_em. 22g ngày 15/12/2015

Abstract

The issue of child sexual abuse viewed from the incidents and cases in Phu Yen province

Child sexual abuse has been an alert issue and needs attention by the entire society. The assistance from the authorized government bodies, social organizations and unions only alleviates partially the pain in the body and spirit of the children and their families. Completing the laws on handling child sexual abuse behaviors is an important step in the process of ensuring children's rights, one of the human rights for the vulnerable groups in society, as stated in the 2013 Constitution.

Key words: *Child sexual abuse, law on handling child sexual abuse behaviors*